

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: ادبیات فارسی

علوی پسرانه غرب

۱- هر یک از بیت‌های زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید.

- چون بگشایم ز سر مو، شکن
- ماه ببیند رخ خود را به من
- گه به دهان، بر زده کف، چون صدف
- گاه چو تیری که رود بر هدف

۲- دربارهٔ معنا و کاربرد واژه «نیست» در مصراع زیر توضیح دهید.

«هیچ ستاره نیست که وام‌دار نگاه تو نیست»

۳- معانی فعل «شد» را در سرودهٔ زیر بررسی کنید.

- الف) گریهٔ شام و سحر شکر که ضایع نگشت
- الف) قطرهٔ باران ما گوهر یک‌دانه شد
- ب) منزل حافظ کنون بارگه پادشاست
- ب) دل بر دلداری رفت، جان بر جانانه شد «حافظ»

۴- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«رنج هیچ کس ضایع مکن و اگر از بیگانه نایمن شوی، زود به مقدار نایمنی، خویش را از وی ایمن گردان.»

۵- نوع و زمان فعل‌ها را در متن زیر مشخص کنید.

«مسئلهٔ اصلی سرعت بود و او با یک هفته تمرین توانست بیش از هر مرغ دریایی دیگر سرعت بیاموزد. وی در اندک مدتی فرسنگ‌ها راه می‌رفت.»

۶- در هر یک از بیت‌های زیر نوع صفت‌های بیانی را در گروه‌های مشخص شده بنویسید.

الف

آن‌جا که هر سو صد شهید خفته دارد

آن‌جا که هر کوبش غمی بنهفته دارد

ب

تویی بهانهٔ آن ابرها که می‌گیرند

بیا که صاف شود این هوای بارانی

۷- متن زیر را بخوانید و پاسخ سؤالات را بنویسید.

«طلبهٔ جوان، در آن سرمای کشنده که در تهران هیچ پیشینه نداشت، برف بلند را می‌کوبید و پیش می‌رفت یا برف کوبیده را بیش می‌کوبید.»

الف

تعداد گروه‌های اسمی را بنویسید.

ب

نقش واژه‌های زیر را بنویسید.

الف) جوان: (ب) سرما: (پ) پیشینه: (ت) بیش:

ب

نوع وابسته‌های مشخص شده را بنویسید.

۸- نقش دستوری قسمت‌های مشخص شده را تعیین کنید.

الف

شگفت آمدش گفت از ایران سپاه

چنین دختر آید به آوردگاه

ب

تو را بهتر آید که فرمان کنی

رخ نامور سوی توران کنی

ب

نگه کرد سهراب و آمدش ننگ

برآشت و تیز اندر آمد به جنگ

۹- آرایه درست را از داخل کمانک، انتخاب کنید.

الف

صداقت / شیرین ترین لبخند بر لبان اراده توست (مجاز / حس آمیزی)

ب

تا کی به بوی عنبرین زنجیر زلف سرکش / آشفته پویم در به در، دیوانه گردم کو به کو (حسن تعلیل / ایهام)

۱۰- در ابیات زیر آرایه نوشته شده مقابل هر بیت را مشخص کنید.

الف

دست من بشکسته بودی آن زمان / که زدم من بر سر آن خوش زبان (کنایه)

ب

جمله عالم زین سبب گمراه شد / کم کسی ز ابدال حق آگاه شد (مجاز)

۱۱- آرایه های مقابل همه ابیات درست است به جز:

- ۱ شکست شیشه که در زیر خرقه بود بیار / خم و سبوی ز خمخانه حقیقت عشق (تشبیه، مراعات نظیر)
- ۲ لرزه بر جانم فتاد از چشم سحر آمیز او / وز نگاه گرم و لبخند فریب انگیز او (حس آمیزی، تشبیه)
- ۳ این چه رخسارست، گویا چهره پرداز بهار / آب و رنگ صد چمن را صرف یک گل کرده است (اغراق، مجاز)
- ۴ اگر کم جفا نماید ز برای خشک جانی / به وفای او که جانم هم از آن به درنیاید (حس آمیزی، تضاد)

۱۲- آرایه «استعاره» در کدام بیت بیشتر است؟

- ۱ خمارین نرگسان را کرد پر آب / به گل بر ریخت مروارید خوشاب
- ۲ کجاست آن صنم سروقد سیم اندام / کجاست آن بت خورشید روی ماه غلام
- ۳ عقل دیوانه شد آن سلسله مشکین کو / دل ز ما گوشه گرفت، ابروی دلدار کجاست
- ۴ هزاران نرگس از چرخ جهانگرد / فروشد تا برآمد یک گل زرد

۱۳- در کدام گزینه آرایه «حسن تعلیل» به کار رفته است؟

- ۱ عاشق چرا امید نبندد به عشق پاک / شبنم عزیز باغ شد از چشم پاک خویش
- ۲ خصم سوسن گشت نرگس، چشم او زان شد دژم / عاشق گل شد بنفشه، پشت او زان شد دو تا
- ۳ دلم که در کف عشقت ز موم نرم تر است / چو وقت پند شود کم ز سنگ و آهن نیست
- ۴ نی که می نالد همی در مجلس آزادگان / زان همی نالد که بر وی زخم بسیار آمده است

۱۴- در کدام گزینه زمان فعل نادرست آمده است؟

- ۱ همه تن نشانه صفت پنجه گیرا شده ام / به امیدی که فتد زلف تو در چنگ مرا (ماضی نقلی)
- ۲ عیش در زیر فلک با خاکساران مشکل است / شهید نتوان در میان خانه زنبور ریخت (مضارع اخباری)
- ۳ بگویم تا بداند دشمن و دوست / که من مستی و مستوری ندانم (مضارع التزامی)
- ۴ ضرورت است که عهد وفا به سر برمت / و گر جفا به سر آید هزار چندینم (ماضی بعید)

۱۵- نقش کلمات مشخص شده به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟

«ای کرده غمت غارت هوش دل ما / درد تو شده خانه فروش دل ما
رمزی که مقدسان ازو محرومند / عشق تو مر او گفت به گوش دل ما»

- ۱ نهاد - مضاف الیه - متمم - مفعول
- ۲ مفعول - مضاف الیه - متمم - مفعول
- ۳ مفعول - مفعول - متمم - نهاد
- ۴ نهاد - مفعول - مسند - نهاد

۱۶- با توجه به متن زیر کدام مورد غلط است؟

«حرام از یک کف دست کاغذ و یک بند انگشت مداد که خسرو به مدرسه بیاورد یا لای کتاب را باز کند؛ با این حال، شاگرد ممتازی بود و از همه درس‌های حفظی بیست می‌گرفت.»

- ① صفت نسبی، مبهم و دو ممیز در جملات فوق وجود دارد.
 ② فعل مضارع التزامی و ماضی استمراری در متن وجود دارد.
 ③ رابطه معنایی «تناسب، مترادف و تضمین» در واژه‌های متن یافت می‌شود.
 ④ یک فعل به قرینه معنوی محذوف است و سه مسند در متن می‌توان یافت.

۱۷- در متن زیر، به ترتیب چند ترکیب وصفی و ترکیب اضافی وجود دارد؟

«یک قرن بیشتر است که اختلافات و جنگ‌های داخلی مثل کاردی بر پهلوی این کشور نشسته است. بزرگان طوایف و فرماندهان سپاه برای کسب تاج شاهی و رسیدن به حکومت ولایات با هم درگیر افتاده، کشور را میدان تاخت و تاز و کشتار و تباهی کرده‌اند، اما در این فاصله، اروپا قدم‌های بزرگی برای پیشرفت برداشته است. آنها کارگاه‌های متعدد صنعتی ساخته‌اند.»

- ① هشت - هشت   ② نه - هشت   ③ ده - نه   ④ هشت - نه

۱۸- در بیت زیر هسته گروه اسمی کدام واژه است؟

«درد عشق از هر که می‌پرسم جوابم می‌دهد از که می‌پرسی که من خود عاجزم در کار خویش»

- ① من - خویش   ② درد - کار   ③ خود - عشق   ④ کار - درد

۱۹- در ابیات زیر به ترتیب «چند قید و چند مسند» یافت می‌شود؟

شاد و بی‌غم بزی که شادی و غم زود آیند و زود می‌گذرند
 دوران روزگار به ما بگذرد بسی گاهی شود بهار و دگر گه خزان شود»

- ① پنج، دو   ② پنج، سه   ③ شش، دو   ④ شش، سه

۲۰- ساخت کدام کلمات شبیه کلمات "نویسنده، خواستار، شکسته، عقلانی" است؟

- ① دونده، دیدار، پرورده، انسانی   ② جوینده، شنیدار، خریدار، ارزانی   ③ گوینده، رفتار، شکفته، جسمانی   ④ پرنده، شهردار، رسیده، روحانی

۲۱- در همه گزینه‌ها دو حرف اضافه برای یک متمم آمده است به جز گزینه .....

- ① نباشم بدین محضر اندر گوا   نه هرگز براندیشم از پادشا
 ② به شهر اندرون هر که بُرنا بدند   چه پیران که در جنگ دانا بدند
 ③ بزد بر بر و سینه اشکبوس   سپهر آن زمان دست او داد بوس
 ④ کمان به زه را به بازو فکند   به بند کمر بر، بزد تیر چند

۲۲- نقش ضمیر شخصی در کدام گزینه نادرست است؟

- ① دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد (مفعول)
 ② هر آنکه جانب اهل وفا نگه دارد خدایش در همه حال از بلا نگه دارد (مضاف‌الیه)
 ③ چو گفتمش که دلم را نگاه دار چه گفت ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد (متمم)
 ④ غبار راهگذارت کجاست تا حافظ به یادگار نسیم صبا نگه دارد (مضاف‌الیه)

۲۳- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«ز مهر روی او عمری است تا دم می‌زنی «سلمان» به مهرش صادقی چون صبح از آن مشهور آفاقی»

- ① ایهام، استعاره، حس آمیزی، کنایه   ② ایهام، تشبیه، ایهام تناسب، مجاز
 ③ حسن تعلیل، ایهام، تناسب، حس آمیزی   ④ حسن تعلیل، استعاره، ایهام تناسب، جناس ناقص

۲۴- در کدام گزینه شمار تشخیص‌ها بیشتر است؟

- ① اگر غم لشگر انگیزد که خون عاشقان ریزد
 ② صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را
 ③ چون صبا گفته حافظ بشنید از بلبل
 ④ گل را به چه دل خنده برآید ز خجالت؟
- من و ساقی به هم سازیم و بنیادش براندازیم
 که سر به کوه و بیابان بداده‌ای مارا
 عنبر افشان به تماشای ریاحین آمد
 بس خنده که بر روی گل تر زده‌ای باز

۲۵- ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «تضاد - تشبیه - جناس - ایهام تناسب - اغراق» در کدام گزینه درست آمده است؟

- الف) دوش در خوابم در آغوش آمدی
 ب) از درون سوزناک و چشم تر
 ج) دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم
 د) به دشت و کوه چو از داغ عشق گریم و نالم
 ه) می‌فروشان عقیق لب او خواجه را
- وین نپندارم که بینم جز به خواب
 نیمه‌ای در آتشم نیمی در آب
 چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد
 ز خاک لاله بروید ز سنگ ناله برآید
 قدحی می ز پی دفع خمار آوردند
- ① ج - ب - ه - د - الف
 ② ب - ه - د - ج - الف
 ③ ب - ه - ج - الف - د
 ④ ج - الف - ه - د - ب